

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

**Településen kívüli zöld infrastruktúra
– projektek, programok -**

Dr. Gellér Zita Márta
vezető stratégiai koordinátor

Green City konferencia - CONSTRUMA
2015. április 17.

Védett természeti területek

1. Országos jelentőségű védett természeti területek

- Egyedi jogszabállyal védett természeti területek

848.715,7 ha – az ország területének közel 9%-a (2015.01.01-i állapot)

- 10 Nemzeti Park 480.697,9 ha
- 39 tájvédelmi körzet 336.874,9 ha
- 170 természetvédelmi terület 31.083,1 ha
- 42 természeti emlék 59,8 ha

- Ex lege védett természeti területek és értékek

(lápok, szikes tavak, kunhalmok, földvárak, források, víznyelők és barlangok)

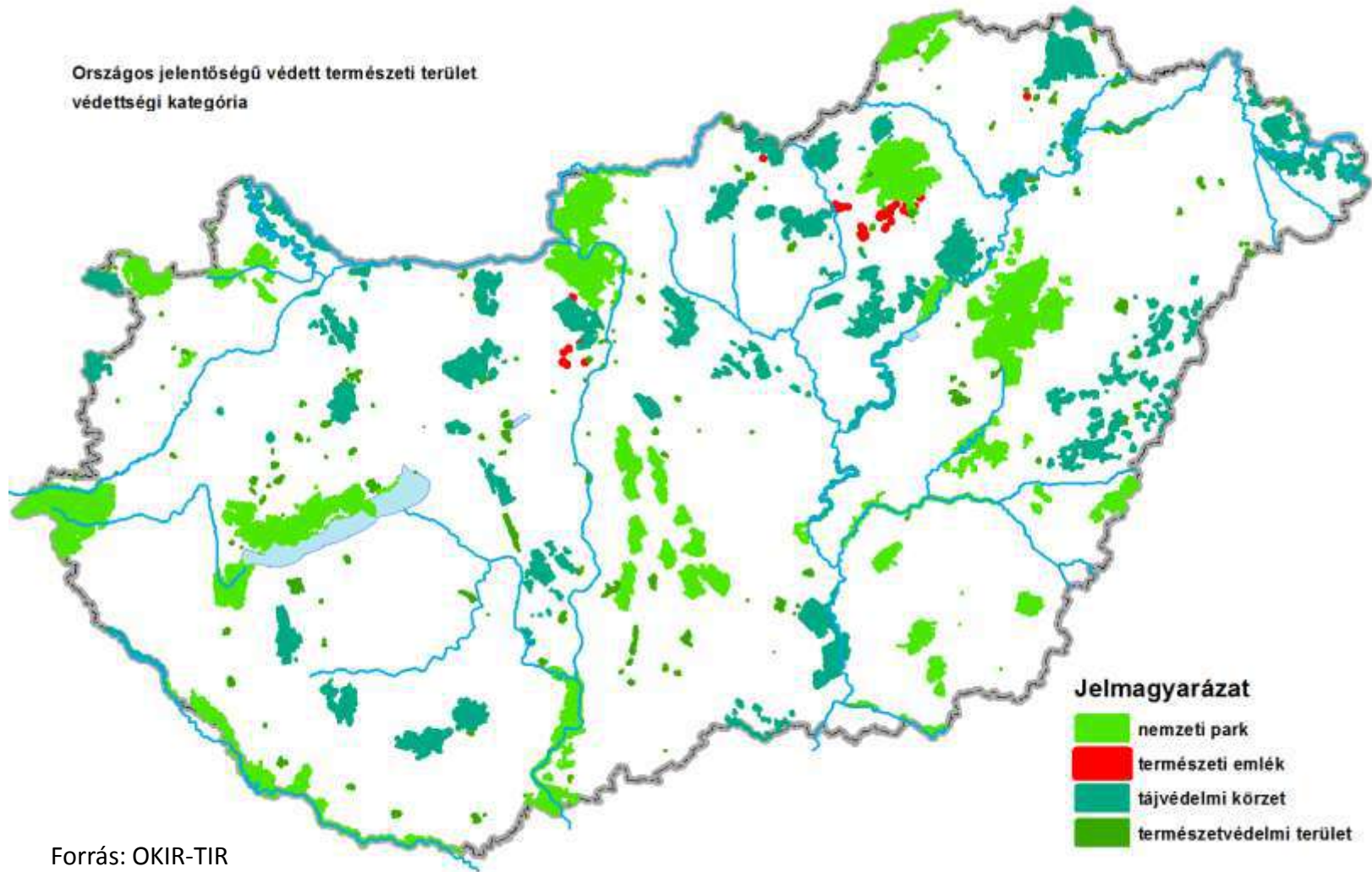
2. Helyi jelentőségű védett természeti területek

(43.140,2 ha)

- 993 természetvédelmi terület
- 887 természeti emlék

Védett természeti területek

Országos jelentőségű védett természeti terület
védeltségi kategória

Forrás: OKIR-TIR

Natura 2000 hálózat

Pannon bio-földrajzi régió

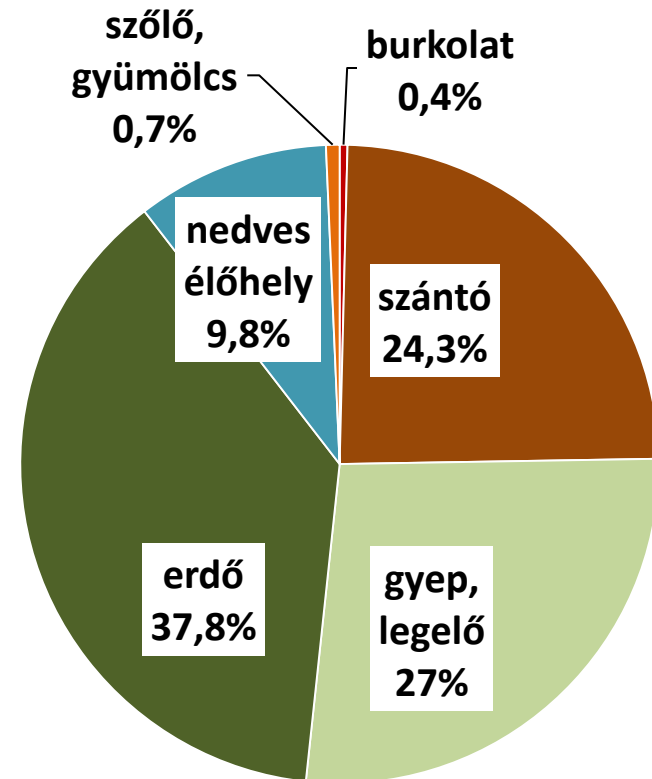
- 477 különleges természetmegőrzési terület,

- 56 különleges madárvédelmi terület

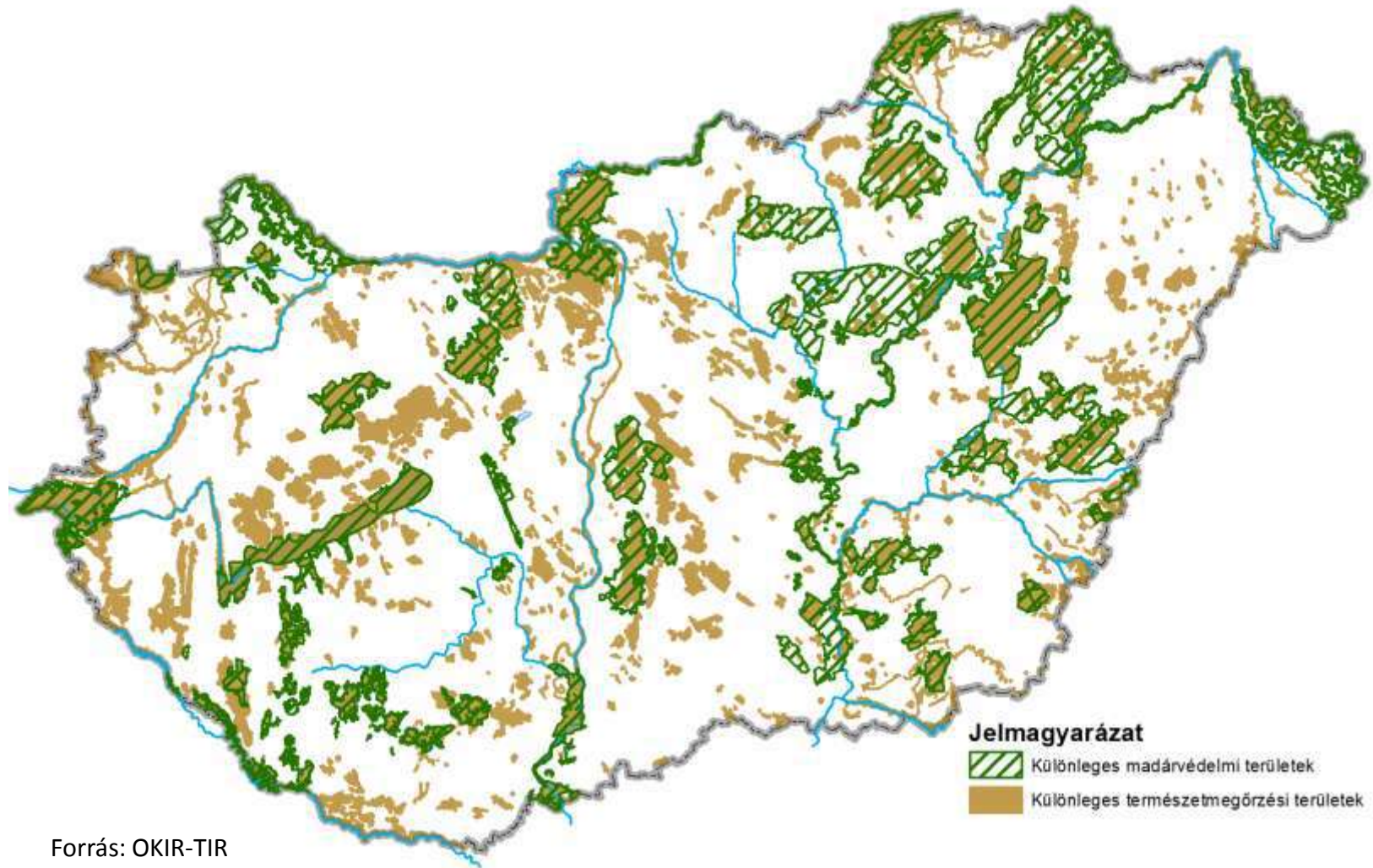
(átfedés: 41,3%)

az ország területének ~ **21,39%-a,**

a védett területek 90%-a

Natura 2000 területek

Forrás: OKIR-TIR

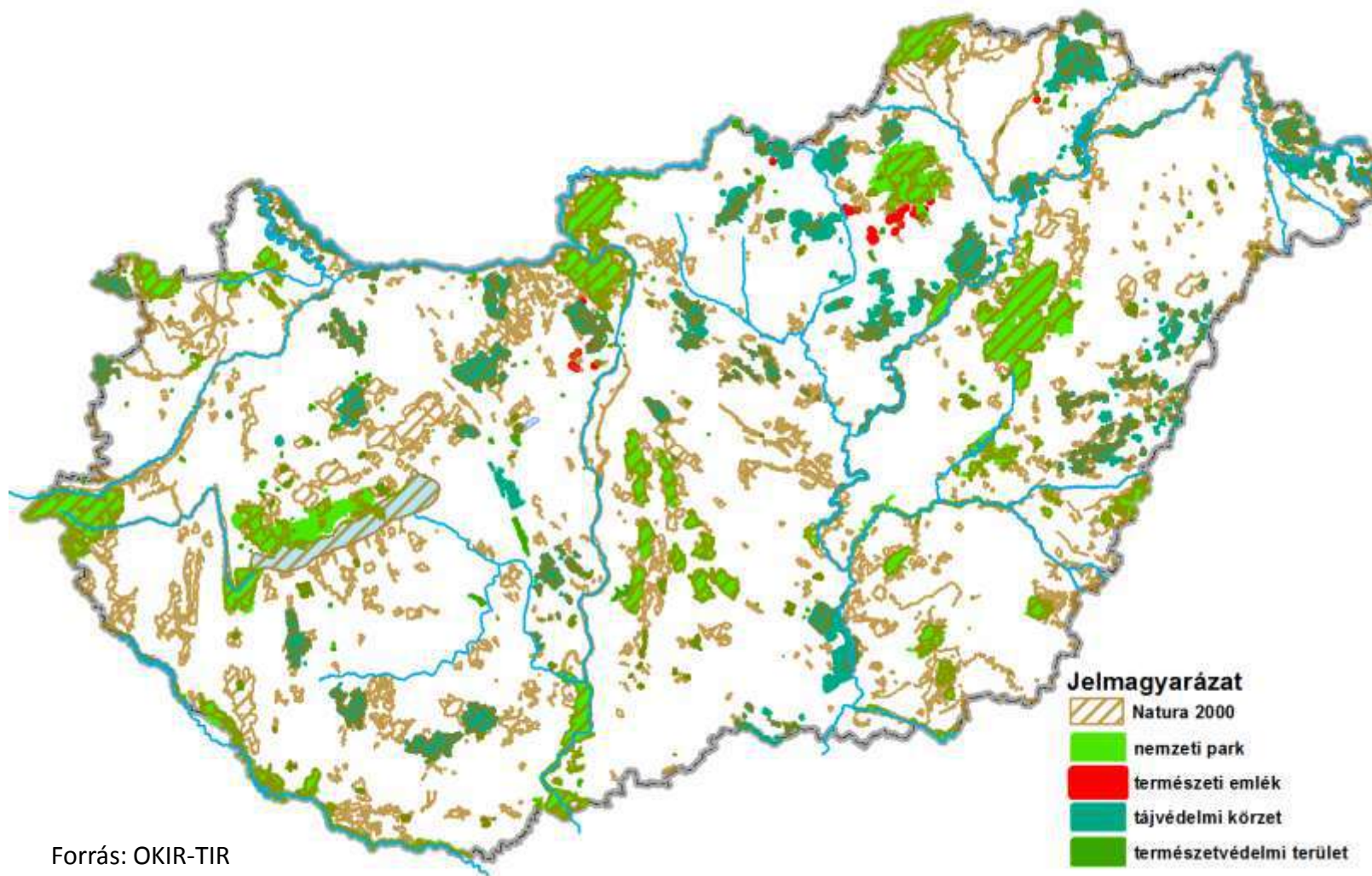
Natura 2000 fejlesztési célok 2020-ig

Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv 2014-2020:

- A közösségi jelentőségű fajok és élőhely-típusok **megőrzéséhez szükséges feltételek javuljanak** a hazai Natura 2000 hálózat **legalább 5%-án**
- Az **infrastrukturális feltételek biztosítása** a nemzeti parkok kezelésében lévő Natura 2000 területek **legalább 50%-án**
- **Gazdálkodási előírások** alkalmazása a Natura 2000 **gyep- és halgazdálkodási** területeken; ehhez kapcsolódó kompenzáció, ahol releváns
- **Gazdálkodási előírások önkéntes vállalásának** támogatása valamennyi művelt Natura 2000 területen
- Önálló, vagy más terv részeként kidolgozott **Natura 2000 fenntartási terv** minden Natura 2000 területre
- Az ismeretlen természetvédelmi helyzetű fajok száma **50%-al** csökkenjen
- A **monitorozás kidolgozott módszertana** a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek **100%-ára**

Védett természeti területek & Natura2000

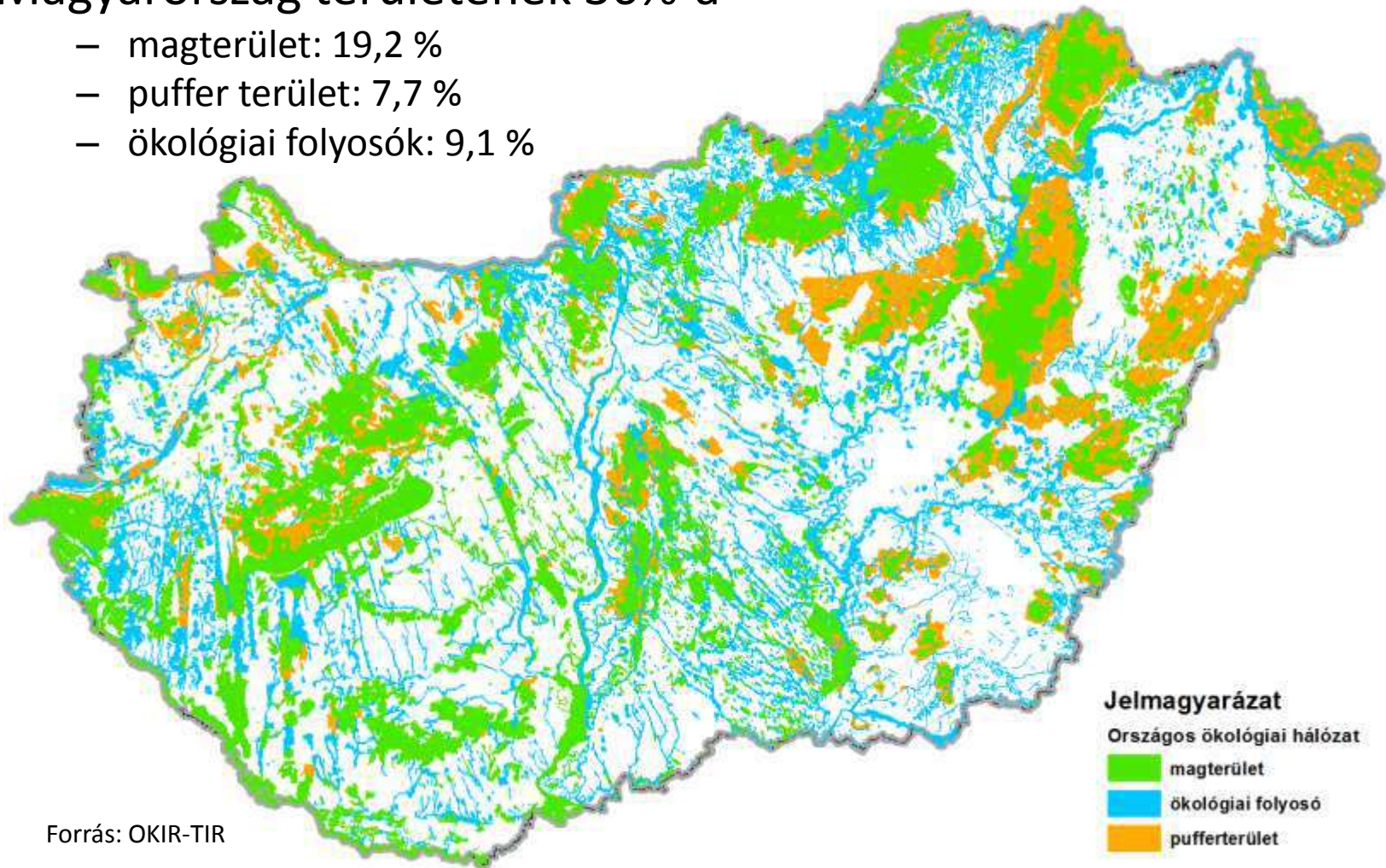

Forrás: OKIR-TIR

Nemzeti Ökológiai Hálózat

Magyarország területének 36%-a

- magterület: 19,2 %
- puffer terület: 7,7 %
- ökológiai folyosók: 9,1 %

Forrás: OKIR-TIR

... és egyéb zöldterületek/zöldfelületek

- Extenzív művelésű mezőgazdasági területek (szőlők, gyümölcsösök, rétek, legelők, parlag, stb.)
- Nem védett, gazdasági hasznosítás alatt álló erdők
- Városi parkok, közösségi és magánkertek
- Botanikus kertek, arborétumok
- Történeti kertek
- Zöld falak, zöld tetők
- Egyéb zöldfelületek

Stratégiák

EU 2020 Biodiverzitás Stratégia – 2. cél
... ökoszisztémák és szolgáltatásaik
fenntartása a leromlott ökoszisztémák
legalább 15%-ának helyreállítása és a zöld
infrastruktúra kialakítása révén

Nemzeti Környezetvédelmi
Program 2014-2020

Nemzeti Természetvédelmi
Alapterv 2014-2020

Nemzeti Vidékstratégia
2012-2020

Nemzeti Éghajlatváltozási
Stratégia 2008-2025

Natura 2000 Priorizált
Intézkedési Terv 2014-2020

Nemzeti Biodiverzitás Stratégia – 6. cél

A **zöld infrastruktúra** elemeinek összehangolt
fejlesztése a természeti rendszerek
működőképességének **fenntartása és javítása**

2020-ig: az ökológiai funkcióval bíró degradált
ökoszisztémák, illetve a meglévő és
potenciális zöld infrastruktúra-elemek
meghatározása, és legalább 15%-ának
helyreállítása

Fejlesztési területek, beavatkozások

A Zöld infrastruktúra elemeinek fejlesztése

- **Táji léptékű élőhely-fejlesztési programok**, táj- és élőhely-rekonstrukciós fejlesztések, degradált területek helyreállítása
- **A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett élőhelyek** – lápok, szikes tavak, vizes élőhelyek, egyes erdő-típusok, stb. – megőrzését szolgáló fejlesztések
- **Vonalas létesítmények** – út, vasút, elektromos szabadvezetékek, csatornák és mesterséges árkok, stb. – természetkárosító, tájromboló, illetve a fajok vándorlását, mozgását akadályozó hatásának mérséklése
- **Helyi léptékű zöld infrastruktúra-fejlesztés** (mezővédő erdősávok, fasorok, füves mezsgyék, extenzív halastavak természetvédelmi szempontú fejlesztése stb.)

Feladatok

- A zöld infrastruktúra fejlesztése számos ágazati rendszert érint (**ágazatok együttműködése!**)
- Be kell építeni a területfejlesztési, területrendezési és **településrendezési** szabályrendszerbe;
- Fenntartás, fejlesztés, monitoring, módszertan;
- Zöld infrastruktúra stratégia (külterületi és belterületi célok);
- A ZI hálózat védett területeken kívüli elemeinek fejlesztése, védelme (mg. területek és utak zöld folyosói, művelt területek ökológiai értékének növelése)
- Tervezési, finanszírozási háttér
- Kompetens végrehajtás

Projektek, programok 2011-től (Új Széchenyi Terv)

KEOP - több, mint 38 Mrd Ft élőhely-fejlesztésre és a természeti értékek állapotának javítására 2011-2014-ben (120 e ha területen)

- ***Élőhelyvédelem- és helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése*** (79.000 ha, 22,5 Mrd Ft)

kedvezményezettek: nemzeti park igazgatóságok, erdészetek, önkormányzatok, civil szervezetek

- ***Gyűjteményes növénykertek és védett történeti kertek megőrzése és helyreállítása*** (34 objektum, 811 ha, 7,6 Mrd Ft)

kedvezményezettek: a kertek kezelői, fenntartói (egyetemek, önkormányzatok, Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ)

- ***Nemzeti park igazgatóságok területkezelési infrastruktúrájának fejlesztése***

(49.000 ha, 31 fejlesztés, 6,5 Mrd Ft)

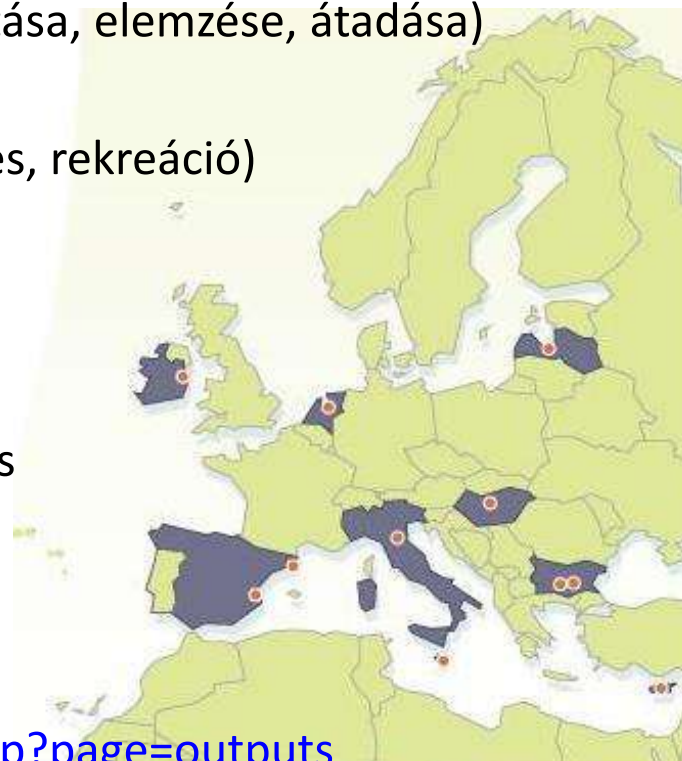
kedvezményezettek: nemzeti park igazgatóságok

GREENINFRANET projekt

Zöld Infrastruktúra Hálózat Projekt (www.greeninfranet.org)

- 3 éves INTERREG IVC projekt (2012-2014)
- 10 ország, 12 partner
- Szakmai tapasztalatok és ismeretek cseréje (legjobb szakpolitikai gyakorlatok azonosítása, elemzése, átadása)
- Együttműködés (mezőgazdaság, városfejlesztés, közlekedés, rekreáció)
- Négy terület:
  - városi térségek
  - természeti tájak
  - vidéki földhasználat
  - a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
- Eredmények:
  - Zöld infrastruktúra eszköztár
  - Érdekeltek adatbázisa
  - Jó gyakorlatok cseréje

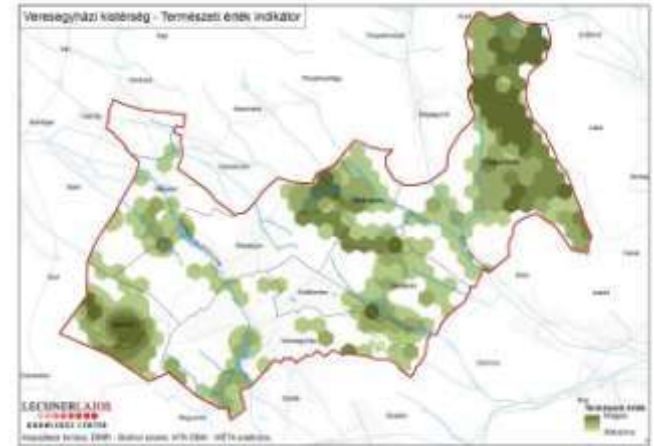

<http://www.greeninfranet.org/index.php?page=outputs>

TTTT-IR projekt

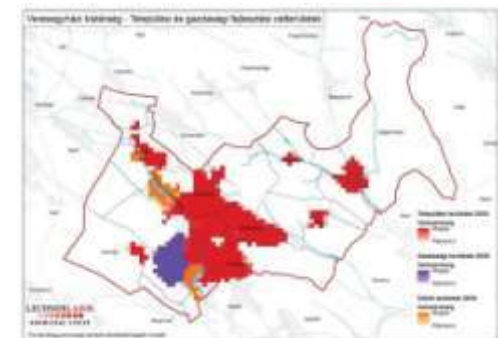
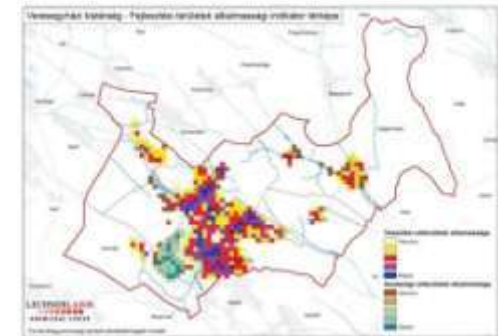
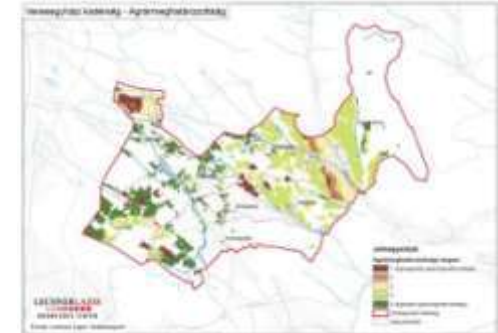
Területi Tervezést Támogató Térképes Indikátor Rendszer (módszertani javaslat)

- A GreenInfranet projekt keretében
- Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft.
+ REC koordinációjában
- Mintaterületi javaslat Szob és Veresegyháza kistérségre katalán minta alapján
- Közreműködők:
  - Földművelésügyi Minisztérium
  - Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
  - Szent István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet
  - MTA Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet
  - Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
  - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága
- SITxell modell (Barcelona) - <http://www.sitxell.eu/en/default.asp>
  - a térség természeti, társadalmi és gazdasági tulajdonságainak integrált kezelése,
  - a különböző földhasználati jellemzők és környezeti tényezők együttes kezelése,
  - a környezeti adottságok megbízható értékelése

TTTT-IR jellemzői, eredményei

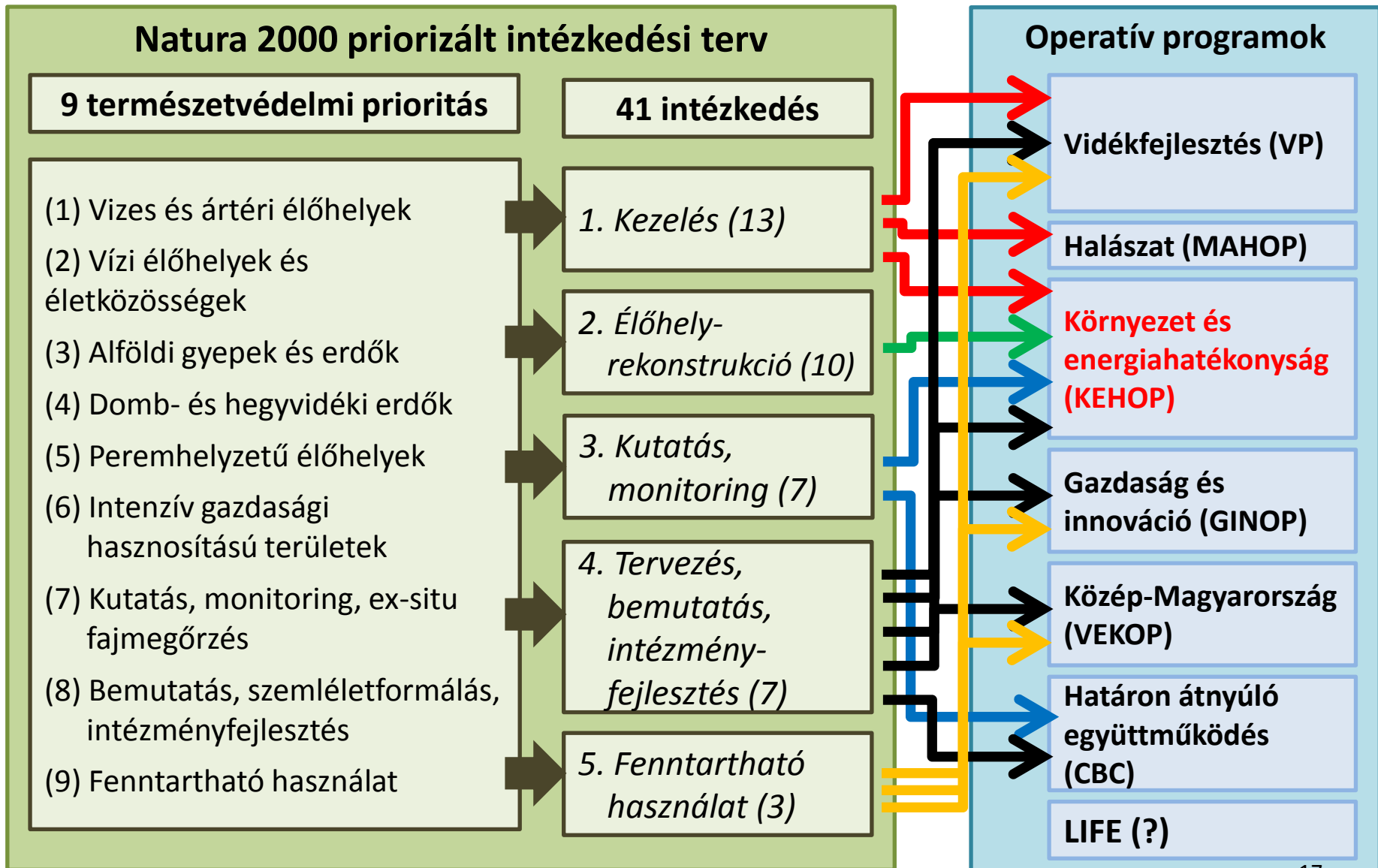
- Nyílt, a területi szereplők számára egységesen és könnyen hozzáférhető információ a döntéshozatal és a tervezés korai szakaszában;
- Egységes, térképes és a laikusok számára is könnyen értelmezhető információ a vizsgált terület ökológiai, táji és társadalmi-gazdasági értékéről, állapotáról;
- A táji és ökológiai szempontok területi tervezés folyamatába integrálásának elősegítése;
- Információ a magasabb szintű tervekről és tervezési területtel szomszédos területekről.
- Hét térkép készült el:
  - érvényben lévő területi szabályozások - jogi kötelmek, területi tervek rendelkezései (3)
  - térbeli döntések támogatása különböző ágazati változók integrálásával - becsült természeti érték, erdészeti ill. mezőgazdasági alkalmasság, fejlesztési potenciál (4)

http://www.terport.hu/webfm_send/4261

Finanszírozási lehetőségek 2014-2020

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)

Környezet és Energiahatékonyság OP – KEHOP (~ 100 millió €)

(EU 2020 Biodiverzitás Stratégia1 & 2 célja)

- **Élőhely-rekonstrukció & fajvédelmi intézkedések (~60%)**
- **Kezelési infrastruktúra** (eszköz és felszerelés, monitoring és helyszíni védelmi infrastruktúra) (**~30%**)
- Alapvető **infrastruktúra** a Natura 2000 területek **bemutatására (~10%)**
- **Stratégiai vizsgálatok** – ökoszisztéma térképezés, az ökoszisztéma szolgáltatások értékelése, nemzeti rekonstrukciós prioritások meghatározása (**~1,5%**)

További lehetőségek:

- **Települések zöld infrastruktúrája** – regionális OP-k;
- Közös projektek a **határon átnyúló zöld infrastruktúra** fejlesztésére – CBC programok
- **Kiegészítő intézkedések** a közlekedési és vízgazdálkodási projektekhez (KEHOP, Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program -IKOP)

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)

Cél: az intézkedések folytatása, a hatékonyság növelése

A források 35%-a természethez kapcsolódó intézkedésekre
(*egyeztetés alatt*):

- Elsődleges intézkedések: **agrár-környezetvédelmi és Natura 2000 kifizetések**
- **Natura 2000 kezelési tervek** – folytatás
- Kihívás: a **biológiai sokféleségre gyakorolt hatás monitoringja** és értékelése

Kifizetési feltételek:

- A területhasználati előírások **gazdaság-szintű tervezése** tanácsadó rendszer használatával,
- A kezelési előírások meghatározása **a helyi környezeti jellemzők figyelembevételével**
- **Közös és harmonizált előírás-jegyzékek** minden releváns intézkedésre (agrár-környezetvédelem, Natura 2000 kifizetések, nem termelő beruházások stb.)

Az új LIFE program – céljaink

Legalább **3-4 hagyományos projekt évente** :

- Natura 2000 területek kezelése és helyreállítása;
- Fajvédelmi intézkedési tervek végrehajtása;
- Az idegenhonos özőnfajok terjedésének ellenőrzése;
- A biodiverzitás stratégia megvalósításának támogatása;
- Kommunikáció és szemléletformálás .

Legalább egy természetvédelmi **integrált projekt**:

- A nemzeti Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv kiválasztott prioritásainak megvalósítása egy adott régióban (a teljes megvalósítás nem reális!)
- Pályázók: nemzeti park igazgatóságok

Keressük az **együttműködési** lehetőséget a **klíma alprogrammal**.

Köszönöm a figyelmet!